

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 123g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a textului „incapacitatea de plată”
conținut în articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

23 septembrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 1 iulie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 23 septembrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „incapacitatea de plată” conținut în articolul 2 din Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl Ivan Petrov, parte în dosarul nr.2i-145/18, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 1 iulie 2019 de către dl judecător Valeriu Pădurari din cadrul Judecătoria Bălți, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 8 iunie 2018, B.C. „Unibank” S.A. a depus în fața instanței de judecată o cerere introductivă prin care a solicitat intentarea procesului de insolvență în privința S.A. „Articole din Beton Armat”.

4. Prin încheierea Judecătoria Bălți, sediul central, din 12 iunie 2016 a fost admisă cererea introductivă cu desemnarea administratorului provizoriu.

5. În cadrul ședinței de judecată, dl Ivan Petrov a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „incapacitatea de plată” conținut în articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012.

6. Prin încheierea din 21 iunie 2019, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.”

[...]

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

[...]”.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

[...]

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

[...]”.

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...]”.

8. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 2

Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

[...]

incapacitate de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți;

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției susține că definiția legală inserată în articolul 2 din Legea insolvențabilității, adică „incapacitate de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți”, ar fi neconstituțională. Potrivit autorului excepției, definiția nu este suficient de explicită, previzibilă și nici clară, pentru că ar permite declararea insolvențabilității unei întreprinderi care dispune de bunuri imobile suficiente, inclusiv ipotecate, și care este în stare să-și onoreze pe deplin obligațiile față de creditori.

10. Mai mult, autorul susține că neclaritatea și imprevizibilitatea textului invocat le permite creditorilor să devină proprietari ai unor bunuri fără să respecte condițiile prestabilite de dobândire a bunului. Aceste carențe ale legii ar conduce la instituirea unui mecanism inechitabil, abuziv și ilegal de redistribuire a proprietății și de privare de aceasta.

11. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 9, 46, 126 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvențabilității, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl Ivan Petrov, în dosarul nr. 2i-145/18, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „incapacitate de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți” din articolul 2 din Legea insolvențabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea nu identifică elemente care ar susține concluzia încălcării criteriilor referitoare la claritatea și precizia normelor sau la lipsa de claritate a textului contestat, care l-ar împiedica pe destinatar să decidă în privința conduitei sale.

17. Curtea a reținut că o norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr. 142 din 22 noiembrie 2018, § 24). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să stabilească cu o claritate suficientă întinderea și modalitățile de exercitare a marjei discreționare relevante acordate autorităților publice, ținând cont de

scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului.

18. Curtea constată că Legea insolvenței constituie cadrul juridic în domeniul insolvenței persoanelor fizice și juridice și reglementează o procedură colectivă pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului comun. Pentru a fi explicit, legislatorul a definit în articolul 2 din Legea insolvenței *inter alia* și conceptul de „incapacitate de plată” pentru ca destinatarii să-i înțeleagă esența, iar instanțele să-l interpreteze și să-l aplice.

19. Curtea nu reține nici criticile autorului sesizării potrivit cărora neclaritatea sintagmei „incapacitate de plată” ar conduce la încălcarea dreptului de proprietate. Legislatorul deține competența constituțională de a reglementa prin lege organică regimul juridic al proprietății (articolele 66 lit. a) și 72 alin. (3) lit. i), de a impune titularilor dreptului de proprietate respectarea anumitor sarcini care sunt în acord cu interesul societății (articolele 46 alin. (5) și 127 alin. (2)) și de a asigura libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție (articolul 126 alin. (2) lit. b). Prin urmare, în acord cu dispozițiile menționate, legislatorul a adoptat Legea insolvenței pentru a asigura, sub supravegherea instanței, executarea obligațiilor de plată de către persoanele care se află în situație de criză financiară și nu sunt capabile să-și îndeplinească obligațiile contractuale asumate. Definiția sintagmei „incapacitate de plată”, ca multe altele din Legea insolvenței, este concepută să asigure interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor legale în raport cu participanții la procedura de insolvență, iar Curtea nu a constatat existența unor înțelegeri care ar afecta dreptul de proprietate.

20. Mai mult, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la ambiguitatea și la neclaritatea textului de lege, precum și a încălcării dreptului de proprietate, autorul solicită verificarea unei norme care stabilește o definiție generală, prin care legislatorul a explicat o noțiune inclusă în articolul 2 al Legii insolvenței, și nu a unei norme aplicabile situației juridice concrete, condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării.

21. Într-un caz similar, Curtea a declarat inadmisibilă o sesizare referitoare la pretinsa neconstituționalitate a unei noțiuni generale din Legea insolvenței (a se vedea DCC nr. 69 din 19 iunie 2018).

22. Astfel, în baza celor menționate *supra*, Curtea consideră sesizarea nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „incapacitatea de plată – situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile

pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți” conținut în articolul 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de către dl Ivan Petrov, parte în dosarul nr. 2i-145/18, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 23 septembrie 2019

DCC nr. 94

Dosarul 123g/2019